

40 vuotta olympiahopeasta

Vain Hannu Siitonen pystyi vastaamaan Némethin haamuheittoon Montrealissa.

RAINE HÄMÄLÄINEN

Pihasaunan terassilla Parikkalan Melkoniemessä istuu tyytyväisenoloinen mies. Kotipihaltaan Simpelejärvelle avautuvaa luontoa levollisena katselevan Hannu Siitosen leppoisasta olemuksesta ei hevin uskoisi, että edessä on urheilukenttien tuimailmeinen ja perikiantamaton taistelija, jonka teot ovat piirtyneet lähtemättömästi suomalaisen urheiluhistoriaan.

Hannu on Parikkalan Urheilijoiden menestynein urheilija kautta aikojen, meriitein muun muassa keihäänheiton Euroopan mestaruus 1974 (89,58) ja olympiahopea (87,92) pari vuotta myöhemmin.

Tuosta vuoden 1976 Montrealin hopeasta tulee tänä kesänä 40 vuotta. Parikkalassa Hannu sai sankarin vastaanoton. Mitalijuhlissa Harjulinna oli väkeä niin paljon, etteivät kaikki mahtuneet sisälle.

Teräshermoinen mies

Montrealissa Hannu kilpaili lähes rampana. Edellisenä syksynä oli ollut kynnärpääleikkaus, eikä käsi kestänyt heittämistä pitkään aikaan. Suurimmat suomalaisodotukset kohdistuivatkin huimia kaaria sinonneeseen **Seppo Hoviin**, mutta unkarilaisen **Miklós Némethin** kiskaistessa avausheitollaan uuden ME:n 94,58, muut hytyivät. Paitsi Parikkalan mies. Heti Némethin jälkeen vuoroon tullut Hannu tiesi, ettei siipirikkona enää taistelisi kullasta, mutta heitti sen minkä käsi antoi myöten. Tuloksella 87,92 hän voitti hopeaa – painotus sanalla voitti.

– Se oli maksimisuoritukseni sillä kädellä. Oli ihme, että pystyin edes heittämään, mutta tuollaisessa kisasessa tekee minkä pystyy.

Urheilun ulkopuolisenä asiana mieleen jäivät tukat turvatoimet.

– Me keihäänheitäjät tulimme kisoihin muita suomalaisia myöhemmin. Vastassa oli kolme sotilasajoneuvoa ja konepistoolien varustetut saattajat. Meidät pantiin keskimmaiseen autoon ja vietin kisakylään yksinkään liikennevaloihin pysähtymättä.

– Tuntuhan se hurjalta, mutta turvatoimet kyllä ymmärsi.

Tuoreessa muistissa oli palestiinalaisterroristien hyökkäys Münchenin olympialaisissa neljä vuotta aikaisemmin. Terroristit ottivat israelilaisia olympiaedustajia panttivangeikseen tappaen kymmenen.

München järkytti

Münchenissä suomalaisurheilijat olivat majoittuneina vieressä rakennuksessa iskun kohteesta. Tiedon tapahtuneesta he saivat joukkueenjohtolta aamulla.

– Ihmettelimme herättyämme, kun jokaisella ovellla oli konepistoolimies. Syy selvisi.

Tilanne oli vielä päällä, mutta ketään ei evakuoitu.

– Katselimme ikkunastamme hupupäisen terroristin liikkeitä vastapäisen talon parvekkeella.

Tapahtuma järkytti.

– Emme tuntenet israelilaisurheilijoita, mutta me kaikki koimme olevamme yhtä suurta urheilijaperhettä.

Hyökkäyksen takia pohdittiin kisojen keskeyttämisestä, mutta ohjelmaa jatketiin välipäivän jälkeen.

– Hyvä niin. Muutenhan terroristien tahto olisi toteutunut.

Vammakierre

Keihäänheiton Hannu aloitti aika-

Keihäslegenda Hannu Siitonen pihasaunansa edustalla. Urheilu-uran jälkeen menestystä on tullut arvostettuna luontokuvaajana. KUVA: RAINE HÄMÄLÄINEN

Urheilu-uutinen neljän vuosikymmenen takaa.

naan keppejä heittelemällä, kunnes isä osti oikean keihään. Kipinää riitti.

– Kai sitä halusi kokeilla rajojaan ja kun menestystä tuli, se innosti lisää. Hienoa aikaahan se oli, näki maailmaa ja sai monia elinikäisiä ystäviä.

Vuosi 1973 oli uran paras, tuloksesta kymmenkunta 90 metristä, kuusi päälle ja neljä himpun alle. Normi-heittoja silloin Hannulle. Vanhalla keihäsmallilla kahdesti heitetyt Suomen ennätys 93,90 jäi rikkomattomaksi.

Huippu-ura jäi vammojen takia vain seitsemän vuoden mittaiseksi.

– Kerkeshän tuossa jo kattoo mihin pystyy, mies naurahtaa.

Hän otti putkeen viisi Suomen mestaruutta, ensimmäisen 1970. SM-hopea tuli 1976. Vielä seuraavana vuonna Hannu heitti alkukesästä 89,48 ja useamman kerran samoille lukemille, mutta koko kesää käsi ei enää kestänyt. Viimeisen kisaheitto oli Joensuussa, tulos noin 84 metriä.

– Heiton jälkeen olkapää tuli niin kipeäksi, että tiesin heitot heitettyiksi. Kynnärpää oli ensin hajalla ja sitten hajosi olkapää.

Kovan kilpailutahdin Hannu arvelee osasyiksi vammoihinsa. Kilpailuja oli puolensataa kesässä, nykyheittäjillä noin viidesosa siitä. Vamman vakavuuden tiedostaminen helpotti omaa lopettamis päätöstä – ei ollut vaihtoehtoja.

Suomi pärjää

Rion olympialaisissa keihäslegenda odottaa varsinkin **Tero Pitkämäeltä** ja **Antti Ruuskelta** menestystä, jos pysyvät terveinä ja saavat tekniikkansa kohdalleen.

Hannun omaa heittotekniikkaa asiantuntijat pitivät aikansa parhaana. Hän itse toteaa jokaisella heittäjällä olevan oma tyylinsä, mutta ideaalinen ei varsinkaan Pitkämäen maahansyöksy ole.

– Kun tukijalka antaa vähän periksi, tulee sukellusrefleksi. Tukijalka pitäisi saada pysähtymään ja voima siirtymään selän ja olkapään kautta käsiin. Syöksyssä näin ei tapahdu. Rekylli, joka pysäyttää vauhdin heiton jälkeen, se puuttuu pojilta.

Hän on silti olympialaisten suhteen luottavainen.

– Ainahan suomalaiset ovat keihäänheitossa pärjänneet. Eiköhän nytkin.

Metsien mies

Hannu ei ole kenellekään neuvojaan tuputtanut, mutta on kysyjille niitä antanut.

– Ainahan niitä joku vieläkin kyselee, vaikka olenkin ollut viimeiset 10 vuotta metsässä, Hannu viittaa luontokuvaharrastukseensa.

Kuvaamista hän pitää elämäntapaana. Aamuvarhaisella lähes päivittäin mies ottaa kameransa ja menee metsään. *Metsän tarinan* kuvia hän ja **Mikko Pöllänen** ottivat aluksi edes tietämättä niiden lopullista käyttöä. Loppu onkin elokuvahistoriaa, kuten viimeisin, kaikkien aikojen katsotuimmaksi dokumenttiefokuvaksi yli 173 000 katsojalla kivunut *Järven tarinan*.

– On hienoa, että olemme saaneet

HANNU SIITONEN

- Keihäänheitäjä ja palkittu luontokuvaaja
- Syntynyt 18.3.1949, kotipaikka Parikkala
- Keihäänheiton Euroopan mestaruus 1974, olympiahopeaa 1976
- Suomen ennätys 93,90 vuonna 1973
- Työura kunnan raittius- ja liikuntasihteerinä
- Perhe: vaimo Eeva-Liisa ja kolme aikuista tytärtä, joilla jokaisella yksi lapsi

olla sellaisissa huippuryhmissä mukana.

Surullinen hän on luonnonmetsien hakuista. Metsän tarinan metsistä osa on jo kaadettu.

– Vanhojen metsien määrä on romahtanut totaalisesti. Suomessa olisi kireellisesti päätettävä suojeltavien metsien määrästä.

Ylös ja ulos

Hän harmittelee ihmisten etääntymistä luonnosta, mikä on näkynyt muun muassa karhupelkona. Hannu on ollut karhujen kanssa nokittain useasti. Eniten häntä harmittaa kerta, jolloin kuvaustilanne lipui hieman ohi, kun repusta piti kaivaa kameraan oikea objektiivi ja räpsiä kuvia ehtimättä tarkistaa säätöjä. Karhut olivat kymmenen metrin päässä.

– Karhut liikkuvat, se on normaalia. On käsitämätöntä ja ristiriitaista, jos ei uskalleta mennä marjaan tai sieniin, mutta uskalletaan ajaa pikatiellä autoa. Ehkä pitäisi järjestää jonkinlaisia karhupelkokursseja.

Kesällä hän suosittelee heräämään ainakin jonakin aamuna varhain ja seuraamaan päivän valkenelemistä. Luonto on läpi vuorokauden elämänsä täynnä, metsän- ja järventarinoita livenä.